

ADVIES Nr. 1.990

Zitting van dinsdag 19 juli 2016

Onderwerping aan de sociale zekerheid van personen die in de Vlaamse gemeenschap arbeid verrichten als persoonlijke assistent via een persoonsvolgende financiering – ontwerp van KB

x x x

2.847-1

ADVIES Nr. 1.990

Onderwerp: Onderwerping aan de sociale zekerheid van personen die in de Vlaamse gemeenschap arbeid verrichten als persoonlijke assistent via een persoonsvolgende financiering – ontwerp van KB

Per brief van 25 mei 2016 heeft mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd omtrent bovengenoemd ontwerp van koninklijk besluit met betrekking tot de onderwerping aan de sociale zekerheid en de opbouw van sociale zekerheidsrechten voor mantelzorgers, die niet met een arbeidsovereenkomst zijn tewerkgesteld, maar die gefinancierd worden door middelen uit het “Persoonlijk assistentiebudget” dat door wijziging van de Vlaamse regelgeving werd omgevormd naar een “Persoonsvolgende financiering”.

De commissie individuele arbeidsverhoudingen en sociale zekerheid werd met het onderzoek van deze kwestie belast.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 19 juli 2016 navolgend advies uitgebracht.

x

x

x

ADVIES VAN DEN NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Per brief van 25 mei 2016 heeft mevrouw M. DE BLOCK, minister van Sociale Zaken, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd omtrent een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

Door de inwerkingtreding van het decreet van 25 april 2014 houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en de ondersteuning voor personen met een handicap, werd het bestaand systeem van rechtstreekse financiering via het persoonlijk assistentiebudget van persoonlijke assistenten voor zorg en ondersteuning voor personen met een handicap omgevormd naar een systeem van persoonsvolgende financiering.

Bijgevolg dringt een uitbreiding van artikel 3, 10° van het RSZ-besluit zich op, aangezien deze bepaling, ingevoegd door het koninklijk besluit van 20 juli 2006, voorziet in een verruiming van de toepassing van de wet van 27 juni 1969 tot de personen die in de Vlaamse Gemeenschap arbeid verrichten als persoonlijk assistent, gefinancierd door het Persoonlijk Assistentiebudget, voor een familielid dat tot de tweede graad verwant is of een persoon die deel uitmaakt van hun gezin, evenals tot de houders van dat budget.

Daarom heeft het bovengenoemd ontwerp van koninklijk besluit als doel te voorzien in de sociale zekerheid en de opbouw van sociale zekerheidsrechten voor persoonlijke assistenten, die niet met een arbeidsovereenkomst zijn tewerkgesteld, maar die gefinancierd worden door middelen uit het "Persoonlijk assistentiebudget" (PAB) dat door de wijziging van de Vlaamse regelgeving werd omgevormd naar een financiering van de persoonlijke assistenten door middelen uit het "Persoonsvolgend budget" (PVB) dat kadert binnen de persoonsvolgende financiering (PVF).

Tijdens eerdere werkzaamheden hieromtrent, heeft de Nationale Arbeidsraad zich hierover in zijn advies nr. 1.545 van 31 januari 2006 unaniem en positief uitgesproken over de onderwerping van persoonlijke assistenten gefinancierd door het oudere PAB-systeem, mits aandacht voor een aantal beschouwingen.

In het kader van haar werkzaamheden heeft de commissie individuele arbeidsverhoudingen en sociale zekerheid vastgesteld dat het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit eveneens werd overgemaakt aan het Raadgevend Comité van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, die hierover op 13 juni 2016 een nota heeft uitgebracht.

Tot slot heeft de commissie tijdens haar werkzaamheden ook kunnen rekenen op de bereidwillige medewerking van de vertegenwoordigers van de beleidscel van de minister van sociale zaken.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft het hem voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit met bijzondere aandacht onderzocht.

De Raad stelt vast dat overeenkomstig het decreet van 25 april 2014 van de Vlaamse gemeenschap houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap, het financieringssysteem van het Persoonlijk Assistentiebudget in de Vlaamse Gemeenschap, waarmee gehandicapte personen zelf mensen en diensten kunnen inhuren voor hulp in het dagelijkse leven wordt omgevormd naar een systeem van Persoonsvolgende financiering.

Hij constateert dat deze doorgevoerde wijzigingen geen invloed hebben op de manier waarop de statuten van de budgethouder en de persoonlijke assistent worden ingevuld, namelijk de persoonlijke assistent verricht hulp voor de persoon met een handicap waarbij de budgethouder de functie van werkgever zal opnemen.

In die zin kan de persoonlijke assistent een werknemer, een zelfstandige, een uitzendkracht, of een dienstverlener van een voorziening of instelling zijn. Eveneens familieleden kunnen deze zorgtaak opnemen voor personen die deel uitmaken van het gezin of familieleden tot de tweede graad.

Op basis van dit onderzoek, kan de Raad zich positief uitspreken over het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit, rekening houdende met de algemene beschouwingen en inhoudelijke of technische opmerkingen over de ter advies voorgelegde bepaling.

1. Algemene beschouwingen

Met betrekking tot de invulling van het statuut van de persoonlijke assistent, wenst de Raad de krachtlijnen uit het NAR - advies nr. 1.545 inzake de uitbreiding van de toepassing van de RSZ – wet tot persoonlijke assistenten van een familielid tot de tweede graad of van een persoon die tot hun gezin behoort die met een persoonlijk assistentebudget wordt bezoldigd, ter herinnering te brengen

Tijdens deze eerdere werkzaamheden, was de Raad van oordeel dat er op die manier wordt tegemoet gekomen aan het probleem dat de familiale verhouding tussen de persoon met een handicap en de persoonlijke assistent, de vaststelling van de gezagsverhouding, nodig voor het statuut van werknemer, bemoeilijkt. Hij stelde toen vast dat de RSZ op dit vlak een gedoogbeleid voerde en ook deze persoonlijke assistenten toeliet tot het rsz-werknemerstelsel, maar dat door, de toen ingevoerde bepaling, de houding van de RSZ werd geformaliseerd.

In zijn advies heeft de Raad er de aandacht op gevestigd dat hij van oordeel is dat bij de invulling van het statuut van persoonlijke assistent de vrije keuze voor het sociaal statuut gewaarborgd moet blijven en dat de normale regels betreffende de betaling van de sociale bijdragen verder toegepast moeten worden.

De Raad kan dit standpunt opnieuw onderschrijven omdat er vanuit deze optiek wordt vermeden dat het evenwicht tussen de financiering van de sociale zekerheid en de aan de burgers toegekende rechten wordt verstoord.

2. Technische bemerkingen over het ontwerp - KB

De Raad constateert dat het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap een aantal technische opmerkingen heeft gemaakt op het ontwerp van koninklijk besluit en op basis hiervan een herformulering van het ontwerp van koninklijk besluit heeft voorzien.

Hij is van mening dat deze opmerkingen pertinent zijn en wenst deze te onderschrijven, omdat de voorgestelde herformuleringen het ontwerp van koninklijk besluit beter afstemmen op de Vlaamse regelgeving, er zo interpretatieproblemen worden vermeden en het parallellisme tussen de verschillende regelgevende niveaus gevrijwaard wordt.

Vanuit die optiek wijst de Raad in het bijzonder op navolgende elementen, die ook werden aangegeven in het standpunt van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap:

- **Met betrekking tot de invoeging van artikel 3, 11° RSZ-besluit**

De Raad constateert dat er in art. 1 van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit wordt voorzien in een verruiming van de toepassing van de RSZ-wet specifiek voor personen die arbeid verrichten ten voordele van een familielid dat tot de tweede graad verwant is of van een persoon die deel uitmaakt van hun gezin en geniet van een cashbudget persoonsvolgende financiering, evenals de personen die houder zijn van dit cashbudget die hen bezoldigen.

Op basis van zijn onderzoek en toelichting van de beleidscel, heeft hij vastgesteld dat bovengenoemd systeem van persoonsvolgende financiering volgende onderdelen zal omvatten;

- enerzijds blijft het persoonlijk assistentiebudget voor minderjarige personen met een handicap bestaan tot 1 januari 2018.
- anderzijds omvat het decreet van 25 april 2014 voor de meerderjarige personen met een handicap twee trappen namelijk trap 1 het basisondersteuningsbudget voor elke persoon met een erkende handicap en een duidelijke vastgestelde, beperkte ondersteuningsnood en trap 2 het persoonsvolgend budget voor personen die meer intensieve of frequente ondersteuning nodig hebben.

Met betrekking tot de meerderjarige personen constateert hij dat trap 2, namelijk het persoonsvolgend budget, voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning, ingezet zal kunnen worden als cashbudget, als voucher of als een combinatie van beide.

Bij een cashbudget ontvangt de persoon met een handicap, net zoals bij het systeem van het persoonlijk assistentiebudget, een budget op zijn rekening. Hiermee kan de persoon met een handicap persoonlijke assistenten aanwerven. Bij het vouchersysteem daarentegen zal de persoon met een handicap zelf een zorgaanbieder moeten kiezen, maar worden de middelen vanuit het VAPH rechtstreeks aan de zorgaanbieder overgemaakt. Deze zorgaanbieder zal altijd eerst een vergunning moeten aanvragen bij het VAPH alvorens te starten met het verlenen van ondersteuning in het kader van een persoonsvolgende financiering.

Hieruit concluderend stelt de Raad vast dat de ondersteuning, in het kader van niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning (trap 2), op basis van een overeenkomst in een één – op – één relatie met de persoon met een handicap door een familielid verwant tot de 2de graad, enkel kan gefinancierd worden door middel van een cashbudget, aangezien een voucher enkel bestemd is voor de vergunde zorgaanbieders.

Bovendien wenst de Raad er de aandacht op te vestigen dat het federaal ontwerp van koninklijk besluit een verwijzing maakt naar het decreet van 25 april 2014, bekrachtigd door de Vlaamse regering, van toepassing is in de Vlaamse gemeenschap en dat de bepaling in die zin verder gespecificeerd dient te worden.

Op basis van deze vaststellingen en conform de nota van het VAHP, wenst de Raad de geformuleerde bepaling in het ontwerp van koninklijk besluit op navolgende, meer juridisch correcte manier, aan te passen;

*“11° De personen die, in het kader van het decreet van 25 april 2014 houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en ondersteuning voor personen met een handicap, van de Vlaamse Gemeenschap, arbeid verrichten **op basis van een overeenkomst waarbij wordt voorzien in het verlenen van zorg en ondersteuning in een één-op-één relatie met de persoon met een handicap of aan verschillende personen met een handicap die op hetzelfde adres wonen en tot hetzelfde gezin behoren**, ten voordele van een familielid dat tot de tweede graad verwant is of van een persoon die deel uitmaakt van hun gezin en **geniet van een budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning**, evenals de personen die houder zijn van **dit budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning die hen bezoldigen.**”*

- **Met betrekking tot de opheffing van artikel 3, 10° RSZ-besluit**

De Raad constateert dat het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit voorziet dat artikel 3, 10° van het RSZ-besluit wordt opgeheven met ingang van 1 januari 2018.

Hij kan hiermee instemmen, voor zover de realisatie van de persoonsvolgende financiering voor minderjarige personen met een handicap, met ingang van de voorziene datum van 1 januari 2018 effectief reeds in voege is getreden.

Hij onderlijnt dat dit een volledige omzetting van de minderjarige personen met een handicap met een persoonlijke assistentiebudget naar een persoonsvolgend budget vereist tegen de hierboven voorziene datum, zodat vermeden wordt dat minderjarige personen met een handicap en hun mantelzorgers zonder sociale bescherming komen te vallen.
